‘Oogst van het leven’ (Mattheüs 13: 1-9) zondag 25 oktober

Gemeente van Jezus Messias

‘mam, wat vond je er nou van? Welk cijfer
zou je geven, mam, aan het bestaan? Aan het er zijn geweest?’

Zo klinkt een zin uit het gedicht ‘Adem’. Met andere woorden: mam, is je leven geslaagd? Is het een beetje geworden wat je had verwacht? Best een confronterende vraag. Welk cijfer geven wij ons leven? Durf je dan eerlijk te zijn?

Een rijk en vruchtbaar leven. Daar streven we naar. Dat wat je in je bestaan hebt gezaaid, ook tot wasdom mag komen. Onder een vruchtbaar bestaan wordt al snel een succesvol leven bedoeld. Iemand is geslaagd wanneer hij of zij boeiend werk heeft, een mooi gezin en interessante hobby’s. Ik vind het altijd interessant om in de zaterdagbijlage van Trouw de korte contactadvertenties te lezen. Mensen noemen zich daar vooral inspirerend, kunstminnend en open minded. Zeg maar: geslaagd. Er zijn echter weinig mensen die ter kennismaking schrijven: ‘Ik heb veel dromen niet kunnen waarmaken. Helaas niet veel kunnen oogsten’. Ik kom weinig mensen tegen die durven zeggen: er is veel in mijn leven mislukt’’. We zijn er goed in om een façade op te houden. Daarmee doen we onszelf te kort. Durf eerlijk te zijn. Durf kwetsbaar te zijn. Daar is lef voor nodig. Heb je de moed om je leven met een 5 te becijferen? Moet het altijd een 8 zijn?

In de voorgelezen gelijkenis van de zaaier wordt met liefde en overgave gezaaid, maar niet al het zaad groeit uit tot volle halmen. Sterker nog, slechts een derde wat door de zaaier wordt gezaaid valt in goede grond en levert volle korenaren op. Deze parabel is een prachtige metafoor voor wat het leven ons kan brengen. Het houdt de lezer een eerlijke spiegel voor: niet alles wat je zaait valt in goede aarde. Het is goed om als mens dromen en verlangens te hebben, het hoort bij het mens zijn om van het leven verwachtingen te hebben, maar bedenk wel dat niet alles zal lukken. De oogst van je leven kan er heel anders uitzien dan je had verwacht. Niet alles loopt zoals je hoopt. Maar of het dan is mislukt? Het leven neemt nu eenmaal onverwachte afslagen. Het leven is ‘een glasgeblazen geest’, dicht Edward van Vendel. Het is fragiel, breekbaar.

Zo loopt een derde van de huwelijken in Nederland stuk. Wanneer je het ja woord tegen elkaar uitspreek is daar de hoop en verwachting dat je het een leven lang in goede en minder goede tijden met elkaar uithoudt. Helaas is dit niet iedereen gegeven. Je verandert in de loop van je leven, je krijg andere inzichten en perspectieven waardoor het niet meer lukt om zinvol samen te leven. Dan is wat je zaaide, wat je verlangde, niet gelukt. Het zal op een andere manier gestalte moeten krijgen. Het doet mensen veel verdriet als een relatie niet standhoudt. Om allerlei redenen. Ik heb daar ook geen oordeel over. Het is vooral verdrietig voor diegene die het betreft en alle andere naasten. Je zaaide, maar je kunt voor je gevoel niet oogsten. Je zal dit moeten verwerken. Een moeilijke en lastige klus. De grond waarin we schoffelen is soms net rots of zand.

De gelijkenis van de zaaier wil ons behoeden voor een al te optimistische kijk op het bestaan. Hier wordt een ander beeld van ons leven geschetst dan wat allerlei te perfecte influencers ons willen doen geloven. Deze gelijkenis biedt troost aan allen die in hun leven niet alles hebben kunnen oogsten wat ze hebben gehoopt. Je bent niet mislukt als niet iedere verwachting uitkomt. Wellicht is je leven geslaagder wanneer je jouw ‘oogst van het leven’ in alle eerlijkheid op tafel legt. Ik spreek dan ook liever van een ‘betekenisvol leven’, of een ‘zinvol leven’, dan een ‘rijk en vruchtbaar leven’. Het leren omgaan met verdriet, is ook of juist een oogst van het leven. Wat er in de glasgeblazen geest zit is niet altijd waarneembaar. Er is een buitenkant, maar er is ook een binnenkant. Leren omgaan met verdriet, je pijn innerlijk verwerken, dat zie je niet aan de buitenkant, maar maakt het leven wel zinvol. Het is jammer dat mensen deze kwetsbare binnenkant vaak niet durven laten zien. Terwijl dat wel helend en troostend is. Dan kan een 5 veranderen in een 8.

Iemand die mij altijd inspireert om eerlijk en open te zijn over de grandeur en misère van het leven is Franciscus van Assisi. Dit jaar is het 800 jaar geleden dat deze significante christelijke leider is gestorven. Een christen die de navolging van de Messias radicaal heeft geleefd.

Omdat er vrij snel na zijn dood een biografie over hem is verschenen weten we vrij veel van deze kritische christen. Voorwaar was Franciscus geen lieverdje en ook niet iemand die je graag op je verjaardag zou hebben. Want hij kon de gezellige sfeer flink verzieken. Franciscus gaat ons als mens en als radicaal gelovige voor om eerlijk te zijn in wat het leven ons brengt. Het goede en minder goede; het koren dat in vruchtbare en het koren dat in onvruchtbare aarde landt.

Franciscus loopt in zijn tienerjaren ieder feest af en geniet iedere dag met volle teugen van het leven. Om roem te behalen neemt hij deel aan de oorlog tussen Assisi en Perugia. Hij wordt echter gevangengenomen, wordt ziek en raakt in een diepe depressie. Na een jaar koopt zijn puissant rijke vader hem vrij. Franciscus heeft tijdens zijn depressie een gedaantewisseling ondergaan. Hij is een ander mens geworden. Niet langer wil hij leven voor geld en aanzien. Franciscus verkoopt zonder overleg met zijn vader in de winkel opgeslagen stoffen om het kerkje van San Damiano te restaureren. Zijn vader wordt woedend en roept hem ter verantwoording. Franciscus, nogal een driftig type, gaat voor zijn vader staan. Omringd door toeschouwers kleedt hij zich tot op zijn naakte lijf uit. Letterlijk naakt, maar ook figuurlijk bloot, toont hij hier zijn kwetsbaarheid. Als een naakte Christus staat hij tussen de mensen en wil daarmee zeggen: 'mijn leven heeft tot nu toe niks opgebracht, ik heb niets kunnen oogsten, mijn leven lijkt mislukt, maar ik leef verder, op mijn manier. Ik zal op een andere manier mijn leven vruchtbaar maken'.

Zo je kwetsbaarheid, je leegte tonen. Je niet schamen voor je gebrek aan roem, geld, oogst, ontroert me. Het is in alle kwetsbaarheid een heel krachtig gebaar. Zie de mens, en dan zien we de geschoffeerde Christus, dan zien we de naaktheid van Franciscus. Dan zien we het door astma getroffen lichaam van Titus Brandsma, de wanhoop in de ogen van Etty Hillesum, het magere lijf van Simone Weil. Het zijn echter de zachte krachten, die uiteindelijk winnen.

'Glas is een zucht die je pas ziet
omdat hij door een hitte werd omhuld. Mijn moeder

overhandigde tenslotte ook haar adem. Het was nacht.
Maar 's ochtends lag ze in haar kussens als een meisje
dat een vijf verwachtte. Glimlachend. Want ja, een acht.'

Een derde deel van de korrels dat wordt uitgezaaid, draagt uiteindelijk vrucht. Het valt in vruchtbare aarde. Deze vruchtbare aarde is de Liefde van de Eeuwige die ons draagt. Het is de aandacht van de liefdevolle ander die ons helpt om dat wat we schijnbaar als vruchteloos ervaren, om te zetten in groei in diepgang. Gods Liefde, die we ontmoeten in de aandachtige ander, schenkt ons levenskunst. De mogelijkheid om licht te zien in het donker, oogst te ervaren in een dorre akker. Dat wat onvruchtbaar leek wordt getransformeerd in vruchtbaar inzicht. Dit is een proces dat jaren kan duren. Soms een worsteling. Maar je ziet soms pas de waarde van een gebeurtenis in je leven na jaren. 'Glas is een zucht die je pas ziet omdat hij door hitte werd omhuld.'

Het is ware overlevingskunst om de 5 die we ons leven geven te zien als een 8. Misschien geef je jezelf voor wat je gedaan hebt een 5, maar voor wat je ontvangen hebt een 8...

‘Zoals een meisje dat een vijf verwachtte. Glimlachend. Want ja, een acht.’

Ik wens iedereen een glimlach toe.

Moge het zo zijn

Jeroen Jeroense
7 oktober 2026

Adem

Mijn moeder gaf haar Wordfeud af.
Ze had nog even, maar het leven,
die glasgeblazen geest, mocht het alvast wel hebben.

Toen de nog maar half gelezen thriller, Johan Theorin.
Haar koken ook, haar lopen, ze leverde zichzelf
stilletjes en waardig in – daarna haar eten.

Wat ik al sinds ze stierf heb willen weten:
mam, wat vond je er nou van? Welk cijfer
zou je geven, mam, aan het bestaan? Aan het

er zijn geweest? Ik hoop zo dat voor het meeste
wat ze aan het einde heeft verteld hetzelfde geldt
als wat ze vroeger zei toen ze haar tweede zoon

weer eens wat somber aan de telefoon gehad had
na zijn emigreren. ‘Hij belt als hij ons mist.
Geluk hoef je niet steeds met woorden te bezweren.’

Dat wat waarneembaar breekbaar is, is niet per se
waarmee het is gevuld. Glas is een zucht die je pas ziet
omdat hij door een hitte werd omhuld. Mijn moeder

overhandigde tenslotte ook haar adem. Het was nacht.
Maar ’s ochtends lag ze in haar kussens als een meisje
dat een vijf verwachtte. Glimlachend. Want ja, een acht.

Edward van de Vendel

Oogst in de Provence: Vincent van Gogh (1888)